

6 sönd. e. Trefaldighet 2021 - Ingemar Andersson (LFS)

Salme 28; Rut 1:1-18, Ep: Rom. 12:16-21, Ev: Matt. 5:20-26.

Kärlekens lag, Rättfärdighetens fordran

I det avsnitt av Jesu bergspredikan där vi läser dagens predikotext, undervisar oss Kristus om Guds heliga lag. Inte en bokstav eller prick i lagen skall förgå, säger Jesus. Allt skall fullbordas. Och han har kommit, inte för att upphäva, utan för att fullborda lagen.

Människors lagar och Guds lag

I dag talar Jesus om vårt förhållande till våra medmänniskor. Det är särskilt det femte budet han förklarar för oss: *"Du skall icke dräpa."* Först talar Jesus om samhällets lagar: *"Ni har hört att det är sagt till fäderna: Du skall inte mörda. Den som mördar är skyldig inför domstolen."* Samhället straffar den som bryter mot lagen. Inte bara för så allvarliga brott som mord, utan för många olika slags lagbrott ställs man inför domstolen. Men det är inte samhällets lagar och rättsväsendet Jesus nu har synpunkter på. Det är något annat saken gäller. Jesus talar om femte budet på ett sätt som går mycket längre än det som "är sagt till fäderna".

Vi skall först lägga märke till, vem det är som talar. Här talar en annan auktoritet än skriftlärd och fariséer. Här talar en, som inte likt profeterna börjar med "så säger Herren". Den som nu talar är lagens Herre, som med gudomlig auktoritet utlägger och tillämpar Guds heliga bud: *"Ni har hört att det är sagt till fäderna... Jag säger er: Den som är vred på sin broder är skyldig inför domstolen, och den som säger till sin broder: Ditt dumhuvud, är skyldig inför Stora rådet, och den som säger: Din dåre, är skyldig och döms till det brinnande Gehenna."*

Här handlar det om en annan domstol än samhällets domstolar. Samhällets domstolar dömer ingen för att man blir arg, knappast heller om man kallar någon för dumhuvud eller dåre. Men inför Guds domstol gäller något annat. Där handlar det inte bara om en yttre rättfärdighet. Den sortens rättfärdighet var fariséerna noga med och duktiga på att upprätthålla. Men det räcker inte inför Guds bud, säger Jesus. *"Jag säger er att om er rättfärdighet inte går långt utöver de skriftlärds och fariséernas, skall ni inte komma in i himmelriket."* Gud kräver helighet inte bara i gärning, utan också i tankar och ord. Vrede, onda ord, föraktfulla miner – allt är det synd och hamnar under domen. Kärlekens lag säger att vi skall älska våra ovänner och göra väl mot dem som förföljer oss. Så gör den himmelske Faderns barn. (Matt. 5:39-45).

Här rör det sig om själva hjärtegrunden. Kärlekens lag och rättfärdighetens fordran sträcker sig långt utöver vad man kan prestera ifråga om en yttre rättfärdighet. Att mörda eller ägna sig åt annan brottslighet lyckas nog de flesta av oss att låta bli. Ja många, särskilt om man fått ett mildt sinnelag, kan också undvika de onda orden, även om det kan koka av vrede under ytan. Men när Jesus nu går oss inpå livet och talar om det som rör sig under ytan, i hjärtat, blir det svårare att komma undan. Vårt naturliga sinne tycker att vi har all rätt att ge igen om någon sårat eller gjort oss illa på något sätt. Hur bra känns det inte om man lyckas få till en dräpande replik när någon varit oförsämd. Och har vi drabbats av någon oförrätt kan bitterhet och önskan att hämnas under långa tider förmörka sinnet. Ingen av oss står här rättfärdiga inför det femte budet. Ingen kan här svära sig fri. Vi har ett ont sinne som vredgas på våra medmänniskor. Vi har syndat, i tankar, ord och gärningar och står därför under domen.

Är det då alltid fel att bli arg? Nej, det finns en vrede som inte strider mot Guds bud. Såväl Gud som Jesus vredgas.

När Israel under Gamla förbundets tid avfaller, drabbas folket av Guds vrede: *"De förkastade Herren Sebaots lag och föraktade Israels Heliges ord. Därför brinner Herrens vrede mot hans folk..."* (Jes. 5:24-25). *"Guds vrede uppenbaras från himlen över all ogudaktighet och orättfärdighet hos människor som i orättfärdighet undertrycker sanningen."* (Rom. 1:18).

När Jesus såg hur man gjort Guds hus till ett rövarnäste, *"gjorde han en piska av rep och drev ut allesammans ur templet med deras får och oxar. Han slog ut penningväxlarnas mynt och välte omkull deras bord"*. (Mark. 11, Joh. 2).

Vrede över ogudaktighet och orättfärdighet, vrede över att heliga ting vanhelgas, vrede över falsk lära, är ingen ond vrede. Kärlekens lag bjuder oss att reagera mot ondskan.

Men här måste man vara på sin vakt. Också den rättmätiga vrede vi kan känna när Guds ord förtrampas eller om människor misshandlas, blir så lätt besmittad av vår egen onda natur. Aposteln förmanar: *"Grips ni av vrede, så synda inte. Låt inte solen gå ner över er vrede och ge inte djävulen*

något tillfälle.” (Ef. 4:26-27). Och i enlighet med kärlekens lag talar aposteln om förhållandet till vår nästa: *”Bröder, om ni kommer på någon med att begå en överträdelse, då skall ni som är andliga människor i mildhet upprätta en sådan. Men se till att inte du också blir frestad. Bär varandras bördor, så uppfyller ni Kristi lag. Ty den som tror sig vara något, fast han ingenting är, han bedrar sig själv.”* (Gal. 6:1-3). Men nog är det svårt att inte ta illa vid sig när man blir illa bemött? Och nog är det väl högst mänskligt att bli arg på någon som är oförskämd mot mig? För att inte tala om när man blir orättvist anklagad för något, fast man är oskyldig. Det är klart att man blir både sårad och arg då. Ja, det är så naturligt och mänskligt att reagera med ilska, vrede och onda ord inför sådant. Lyckas jag lägga band på mig till det yttre, så kokar det i bröstet, och är man långsint kan man i veckor gå och älta lidna oförrätter. Men sådant för inget gott med sig. Det göder bitterhet och förmörkar sinnet. Och, enligt Jesu egna ord: det är lagbrott, brott mot femte budet. Det är synd, som drar domen över mig.

Var angelägen om att göra upp med din motpart

Jesus förmanar oss i dagens text att visa försonlighet, och han säger att vi inte skall vänta med att reda ut misshälligheter. Detta är så viktigt, säger han, att det måste gå före gudstjänsten. *”Därför, om du bär fram din gåva till altaret och där kommer ihåg att din broder har något emot dig, så lämna din gåva framför altaret och gå först och försona dig med din broder, och kom sedan och bär fram din gåva.”* Du skall alltså inte vänta på att din motpart skall ta initiativ till försoning. Det är du som skall räkna ut handen, be om förlåtelse, försöka så långt du kan nå förlikning och återupprätta vänskap och förtroende. *“Håll fred med alla människor så långt det är möjligt och beror på er.”* (Rom. 12:18). Det är inte alltid det går, även om man försöker. Den utsträckta handen kan mötas av avslag. Men då har i alla fall du försökt handla så, som din Mästare sagt, och du kan vara fri i ditt samvete.

Oförsonlighet kan få mycket allvarliga följder. Man kan hamna under domen och i fängelse. *”Amen säger jag dig: Du slipper inte ut därifrån, förrän du har betalat till sista öret.* Att stanna kvar i oförsonlighet, att inte vilja förlåta, inverkar menligt på ens eget andliga liv. Hur skall jag kunna be Fader Vår och be Gud om förlåtelse, om jag inte själv vill förlåta? *”Såsom ock vi förlåta dem oss skyldiga äro...”* Och hur skall jag kunna gå till skriftermål och nattvard om jag i syndabekännelsen undantar ovänskapen mot min nästa? *”Men om ni inte förlåter människorna, skall inte heller er Fader förlåta era överträdelser.”* (Matt. 6:15). Det kan sluta i det fängelse där ingen slipper ut förrän sista öret är betalt. Och den betalningen klarar ingen människa. Man blir för evigt kvar i fängelset.

Rättfärdighetens fordran

är rubriken för den här dagens predikotext. Jesus har gjort klart för oss, att här räcker inte den yppersta mänskliga rättfärdighet. Aposteln Paulus, som i nit för lagen överträffade de flesta av sina kamrater bland fariséerna, kunde bekänna att han var *”i fråga om rättfärdighet, den som vinnns genom lagen, en oklanderlig man”*. (Fil. 3:6). Men han skulle finna, att lagens väg var stängd. Allt det han arbetat för och förtröstat på var avskräde. Det räckte inte, precis som Jesus hade sagt: *”Jag säger er att om er rättfärdighet inte går långt utöver de skriftlärdas och fariséernas, skall ni inte komma in i himmelriket.”* Men Paulus fann en som fyllde rättfärdighetens fordran:

”Men allt det som var en vinst för mig räknar jag nu som förlust för Kristi skull. Ja, jag räknar allt som förlust, därför att jag har funnit det som är långt mer värt: kunskapen om Kristus Jesus, min Herre. För hans skull har jag förlorat allt och räknar det som avskräde för att jag skall vinna Kristus och bli funnen i honom, inte med min egen rättfärdighet, den som kommer av lagen, utan med den som kommer genom tro på Kristus, rättfärdigheten från Gud genom tron.” (Fil. 3:7-9).

Kristus Jesus har vunnit en evigt gällande rättfärdighet. Genom ett liv i helighet, i fullkomlighet, har han hållit lagen intill minsta prick. I fullkomlig lydnad gick han sedan den tunga vägen till Golgata, för att på korset lida vad vi med våra brott, inte bara med våra synder mot femte budet, utan mot hela lagen, förtjänat. Så fullkomligt betalade han vår syndaskuld, att han, innan han gav upp andan, kunde säga: det är fullbordat. Så var rättfärdighetens fordran uppfylld.

Den rättfärdighet Jesus vann, var inte något han för egen del behövde. Han var helig och rättfärdig, men han blev vår ställföreträdare. För hans skull får också du nu förlora allt, för att bli funnen i Kristus Jesus och med honom rättfärdigheten från Gud genom tron. Med detta följer sedan ett nytt sinne och en ny vilja, som på alla sätt vill efterlikna Mästaren. Genom nåden i Kristus är hjärtat tröstat och livat till att gärna löpa på Guds budords väg (Ps. 119:32), till att näpsa vreden, till att bromsa de onda orden, och i det sinne kärlekens lag föder leva i förlåtelsens värld med Gud och min nästa.

Amen.